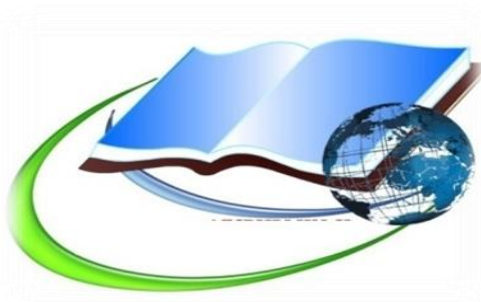

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA‘LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA‘LIM MARKAZI**

**FILOLOGIYA FANLARI BLOK MODULI BO‘YICHA
UMUMIY O‘RTA TA‘LIMNING
O‘QUV DASTURI
XI**

O‘ZBEK TILI

Toshkent - 2020

UQTIRISH XATI

“Davlat tili to‘g‘risida”gi qonun hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning 2019-yil 21-oktabrdagi “O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeini tubdan oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 5850- sonli Farmonining ijrosini ta‘minlash maqsadida Xalq ta‘limi vazirining 2018- yil 28-oktabrdagi 266-sonli buyrug‘iga asosan umumiy o‘rta ta‘lim maktablari o‘quv rejasi takomillashtirildi.

O‘quv rejada Filologiya fanlari bloki moduli doirasida O‘zbek tili fani dars soatiga 1 soat qo‘shib berildi. O‘zbek tili fani (ta‘lim boshqa tillarda olib boriladigan maktablar uchun) haftasiga 2 soat, yiliga 68 soat o‘qitilar edi. Takomillashtirilgan o‘quv rejada o‘zbek tili haftasiga 3 soat, yiliga 102 soat hajmda o‘qitilishi belgilandi. Shu asosida 68 soatga mo‘ljallangan o‘quv dasturi yangidan 102 soatga mo‘ljallab ishchi guruhi tomonidan ishlab chiqildi. Avval nutqiy mavzular 2-3 soat hajmda o‘rganilgan bo‘lsa, takomillashgan dasturda har bir nutqiy mavzuni 4-5-soat hajmda o‘qitishga e‘tibor qaratildi.

Hozirgi vaqtda amalda qo‘llanib kelayotgan 10-11-sinf darsliklari 68 soatga mo‘ljallab nashr etilgan. Ta‘lim boshqa tillarda olib boriladigan umumiy o‘rta ta‘lim maktablari o‘quvchilari 10-,11-sinflarning har birida o‘zbek tili o‘quv fani bo‘yicha shu sinf uchun belgilangan nutqiy va lingvistik kompetensiyaga ega bo‘lishlari, mustaqil ravishda o‘zbek tilida fikr yurita olish, til materiali va vositalaridan shu sinf hajmida va ungacha bo‘lgan davrda o‘rganilgan materiallardan to‘g‘ri va mustaqil foydalana bilishlariga erishish maqsadida qo‘shimcha 34 soatga mo‘ljallangan o‘quvchilar uchun o‘quv qo‘llanmalarni nashr etishga ehtiyoj mavjud. Shu asosda 34 soatga mo‘ljallangan o‘quv dasturi ishlab chiqildi.

“O‘zbek tili” fani ta‘lim boshqa tillarda olib boriladigan umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida ikkinchi til sifatida o‘qitiladi. Bunda kommunikativ tamoyil ustuvor bo‘lib, ta‘lim mazmunida asosiy e‘tibor o‘quvchilarning nutqiy va lingvistik kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan. O‘quvchilar o‘zbek tilidan egallaydigan lingvistik bilimlar vositasida o‘quvchilarda kundalik turmush, ijtimoiy-madaniy hayot, mutaxassislik sohalarida og‘zaki va yozma erkin muloqot yuritishga qaratilgan fanga oid hamda tayanch kompetensiyalarning elementlarini ham shakllantirib boriladi.

O‘quv dasturi o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma, malakalari va nutqiy va lingvistik kompetensiyalarni mustahkamlash yuzasidan **leksika, grammatika, muomala odobini** shakllantirishga qaratilgan holda tuzildi. O‘quv dasturida ushbu bilimlarni mustahkamlash asosida o‘quvchilarning og‘zaki va yozma bog‘lanishli nutqini rivojlantirish ko‘zda tutilgan. Buni amalga oshirish uchun 10-sinfda sintaksis bo‘limi lingvistik bilimlar orqali o‘quvchilarning yozma nutqini rivojlantirishga erishiladi.

11-SINF **(34 soat)**

O‘quvchilar o‘quv faoliyati natijalariga qo‘yiladigan talablar:

axborot va ma‘lumotlarni tinglab tushunadi;

ijtimoiy va kasbga yo‘naltirilgan mavzulardagi ommabop suhbatlarni, bahs-munozaralarni tushunadi, suhbatlasha oladi;

shaxsiy qiziqishlari va kasbiga oid axborot va ma‘lumotlarni tinglab tushunadi; matnni kengaytirib, qisqartirib so‘zlab beradi;

o‘qilgan va ko‘rilgan asar haqidagi taassuroti va unga munosabatini bayon qiladi.

o‘zbek tilining milliy-madaniy leksikasini nutqda to‘g‘ri qo‘llaydi;

sodda va qo‘shma gaplarni, qo‘shma gaplarni bog‘lovchi vositalarni biladi;

o‘zbek tilining so‘zlashuv, badiiy, ommabop, rasmiy nutq uslublarini biladi;

o‘rganilgan ish qog‘ozlarini to‘g‘ri yozadi;

91-100 so‘zdan iborat diktant va bayon matnini yozadi;

2-2,5 bet hajmida ijodiy matn tuzadi;

murakkablashgan sodda va qo‘shma gaplarni, qo‘shma gaplarni bog‘lovchi vositalarni biladi;

o‘zbek tilining so‘zlashuv, badiiy, ommabop, rasmiy nutq uslublarini biladi;

ma‘muriy ish qog‘ozlari, mutaxassislikka oid ichki hujjatlar, hisobotlarni to‘g‘ri yozadi.

O‘zbekiston – kelajakda (2 soat)

Leksika: sanoatni rivojlantirish, fermer xo‘jaligi, mehnatkash, dunyo ham jamiyati, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, YuNESKO, diplomatik aloqalar, mamlakat mavqei, qadimiy va navqiron shaharlar, mehmondo‘st xalq, eksport va import, foydali qazilmalar, jahon bozori kabi tayanch so‘zlar va so‘z birikmalari.

Grammatika: Uyushiq bo‘laklar

Ziyraklik (2 soat)

Leksika: ta‘lim tizimi va turlari, akademik litsey, kasb-hunar kolleji, universitet, institut, oliy o‘quv yurti, institutga kirmoqchiman, ma‘naviy kamolot, kabi tayanch so‘zlar va so‘z birikmalari.

Grammatika: Ajratilgan bo‘laklar

Buyuk ajdodlarimiz (2 soat)

Leksika: fan, texnika, bilim olmoq, ko‘p o‘qimoq, ilmi, ilmsiz, qomusiy, olimlar, taraqqiyot, rivojlanish, alloma, kashfiyot, bebaho, poydevor, xazina, boy hayotiy tajriba kabi so‘zlar va so‘z birikmalari.

Grammatika: Kiritmalar

O'lkamizning asl farzandlari (2 soat)

Leksika: kasb-hunar, o'qituvchi, iqtisodchi, huquqshunos, hamshira, kasb tanlash, ustoz va shogirdlik, ustozga ta'zim, ilmi inson, hunar, jasur, qo'rqmas kabi so'z va so'z birikmalari.

Grammatika: Undalma

Ish yuritish qog'ozi: Tarjimaihol

Orzuimdagi kasb (2 soat)

Leksika: mehnatsevarlik, kamtarlik, fidoyi, sadoqatli, tanilgan, olqishga sazovor bo'lgan, baxtli, ulug'lanadi, qadrlanadi kabi so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Monologik matn

Hunarning sharofati (2 soat)

Leksika: san'at, san'atkor, duradgorlik, ganch ustasi, zargarlik, dutor, rubob, tanbur, qo'shiq, mayin kuy, shodlik, kattalar, cholg'u asboblari kabi so'zlar va so'z birikmalari.

Grammatika: Dialogik matn

Kino tadbirkorligi (2 soat).

Leksika: O'zbek teatri, kino san'ati, O'zbekiston milliy teatri, o'zbek kinosi ustalari, avvalgi va hozirgi kino, san'at ustalari, yosh san'at ustalari kabi so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Matn bilan ishlash

Qardosh xalqlar do'stligi (2 soat)

Leksika: madaniy, milliy, markazlar, xalqaro aloqalar, hamdo'stlik munosabatlari, tadbirlar, millatlararo, hamkorlikda o'tkaziladi, milliy bayramlar kabi so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Iboralar

Dunyo tan olgan adiblar (2 soat)

Leksika: jahon adabiyoti namunalari, namoyandalar, asarlari, asarda ko'tarilgan masalalar, taqqoslamoq, Chingiz Aytmatov, Rasul Hamzatov, Mark Tven kabi so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Ko'chma ma'noli so'zlar

Vaqt qadri (2 soat)

Leksika: Vatanni sevmoq, himoya qilmoq, burch, vatanparvarlik, xizmat qilmoq, Vatanga sadoqat kabi so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Sinonim va antonim so'zlar

Iste'mol madaniyati (2 soat)

Leksika: ekologiya, salomatlik, toza havo, ifloslantirmaslik, sog‘lom turmush, O‘zbekistonda sog‘liqni saqlash, rivojlanmoqda, yosh mutaxassislar, keng tarmoqli kabi so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Omonim so‘zlar

Xatoni tan olish (2 soat)

Leksika: o‘zbek sporti, O‘zbekiston sport ustalari, yosh sportchilarning shuhrati, sportda shuhrat qozonganlar, O‘zbekiston bayrog‘i, yuqori ko‘tarmoq kabi so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Tasviriy ifodalar

Sayyohatning foydasi (2 soat)

Leksika: O‘zbekistonning qadimiy shaharlari, sayyohlar, ko‘hna, muzey shaharlar, Samarqand, Buxoro, Xiva, Termiz, sayohat, lol qoldirmoq, qiyoslab bo‘lmaydi kabi so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Nutq uslublari. So‘zlashuv va badiiyuslub

Savdoning xosiyati (2 soat)

Leksika: Buyuk ipak yo‘li, Sharq va G‘arbni bog‘lovchi yo‘l, hashamatli ustunlar, muzey-shahar, me‘morchilik obidalari, ulug‘vor madrasalar, maqbaralarni ta‘mirlash, sayyohlarning taassurotlari, barpo etilgan, peshtoqlardagi yozuvlar, karvonsaroy, oq yo‘l, xarita bo‘ylab sayohat, tuyalar karvoni, kumush tanga, molayriboshlash kabi so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Rasmiy va ilmiy uslub

Odamiylik bahosi (2 soat)

Leksika: tadbirkorlik, qiziqmoq, rivojlanmoq, tadbirkorlar, hissa qo‘shmoq, kengaytirmoq, hunar o‘rganmoq, xususiy korxonalar, tadbirkor bo‘lmoqchiman, biznes reja kabi so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Publitsistik uslub

Ota ibrati (2 soat)

Leksika: kasblar, hunar egallash, kasbga qiziqish, tadbirkor, fermer, bank xodimi, ixtirochi, dizayner, san‘atkor, shifokor, malaka oshirmoq, chet ellarda ta‘limni davom ettirmoq kabi so‘z va birikmalar.

Grammatika: O‘tilganlarni takrorlash.